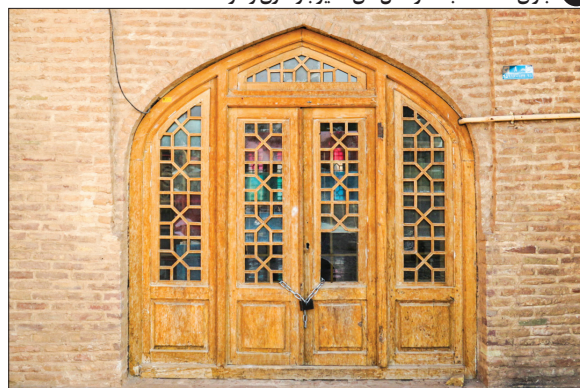

● قدمت بنای مزار
به دوره تیموری می‌رسد
● بنای مزار شامل ایوان
و بقعه پشت آن می‌شود

● دیوارهای بنا، پر از خط‌نوشته‌های تاریخی است

● اجزای مختلف بنا، در سال‌های اخیر بازسازی و مرمت شده‌اند

قایله ارشد برنابادی به تاریخ محرم الحرام سنه ۱۰۵۶ این دو بیت سمت تحریر پذیرفت.

با نگاشتن دست‌نوشته‌ای خود را غلام عالم‌پناه زین‌الدین ابوبکر تایب‌بانی می‌نامد.

● شرح غم بر در و دیوار

مرحوم دکتر محمد ابراهیم باستانی پاریزی؛ تاریخ‌دان مشهور ایرانی در کتاب حماسه کویر در مورد مزار مولانا این چنین می‌گوید: «آثاری که به تاریخ ما تحرک و حیات نو می‌دهند، تنها به چهارباغ اصفهان یا سنگ‌های صیقلی ستون‌های تخت جمشید منحصر نمی‌شوند. هر گوشه از خاک این مملکت، در دور افتاده‌ترین نقاط، در هر قدمی و هر وجبی، اثری برای تهییج روح فرزندان مملکت وجود دارد. کافی است آدم به تایباد برود و بر دیوار خانقاه آن، با آن خط خوش، از زیر سقف تا پایه خاک، اشعاری ببیند آن قدر متنوع که به قول سادات ناصری، از بس شعر خوب دارد گویی آتشکده را بر دیوار مسجد تایباد پخش کرده‌اند». در ادامه برخی از یادگاری‌های منتخب را که در وصف مولانا، مسجد، خداوند، پیامبر اسلام (ص)، ناپایداری دنیا و... نوشته شده است، می‌خوانید: از دیده قدم کرده به کوی تو رسیدیم / صد شکر که یک بار دگر روی تو دیدیم مقصود تو بودی ز میان همه خوبان / المنة لله که به مقصود رسیدیم تاریخ ۱۲ شهر جمادی الثانی صورت تحریر یافت؛ غلام شاه عالم‌پناه الغ بیک

تو آن شاهی که بر ایوان قصر / کیوتر گر نشیند، باز گردد
غریبی آمدست از راه بس دور / در آید یا هم از در باز گردد
در تاریخ شهر رجب المرجب سنه ۸۹۹ و حقی‌الله الداعی سلطان محمد موسوی

زائر دیگری بعد از ۶۷ سال با مشاهده این بیت از زبان حال مولانا در جواب چنین نوشته است:

در آید گر بود دانا و عاقل / که با مادر سخن همراز گردد
و گر باشی یکی نادان و جاهل / همان بهتر که از در باز گردد
بنده خاکساری مقدار محمدحسین بن ملا میرم غوریانی به تاریخ ۲۹ شهر رمضان سنه ۹۶۶

شرح غم خود بر در و دیوار منازل / آن کس که نویسد پی تسکین دل ریش
حق بر طرف اوست که یا عاشق زار است / یا رفته به ناکام ز بار و وطن خویش
به تاریخ ۲۷ شهر جمادی سنه ۹۶۷ که تحریر یافت العبد الاقل لطف‌الله گازر کابلی

دو بیتم جگر کرده روزی کباب / که می‌گفت گوینده‌ای بارباب
دریغاکه بی مابسی روزگار / بروید گل و بشکفتد نوبهار
بسی تیرودی ماه و اردیبهشت / بیاید که ما خاک باشیم و خشت
(ابیات از سعدی است)
در تاریخ شهر جمادی الاول سنه ۱۰۱۸ فقیر حقیر ابراهیم بن شادی محمد
غفرالله ذنوبه

بد مردم نبین اگر نیکی / هر که نیک است بد نمی‌بیند
به تاریخ ۴ شهر رجب سنه ۱۰۲۷ مرقوم قلم شکسته گردید؛ مولانا خیری مشهدی

یارب این عالی عمارت تا ابد پاینده باد / صد هزاران آفرین بر جان این فرمانده باد
حرره العبد الداعی درویش محمد بن عبدالرحیم موسوی به تاریخ محرم سنه ۸۹۱

یک چند به عقل خضر این راه شدم / سر رشته چو شد بلند، کوتاه شدم
در جام جنون یافتم آخر می هوش / غافل چو شدم ز خویش آگاه شدم

زین‌الدین ابوبکر با
پای برهنه از تایباد به
مزار شیخ احمد جامی
می‌آمده و به تلاوت
قرآن می‌پرداخته به
طوری که هزار مرتبه
ختم قرآن نموده
است. پس از آن به
زیارت حرم علی ابن
موسی الرضا (ع) نائل
گشت و آنجا
خلعت‌ها یافت